

ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY

SPOLU SILNEJŠÍ

Rok 2024
v číslech

PREDSTAVUJEME

Michaela Baranová:
Na každú prekážku sa
pozerám ako na príležitosť

ZO SVETA URGENTU

Stroke Mimics alebo prečo
nie je každá mŕtvica
skutočná

OBSAH

- 3 **EDITORIÁL**
Vladimír Hosa
- 4-9 **SPOLU SILNEJŠÍ**
Rok 2024 v číslach
- 10-12 **PREDSTAVUJEME**
Michaela Baranová: Na každú prekážku sa pozerám ako na príležitosť
- 13 **ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY**
Záchranná služba očami detí
- 14-16 **ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY**
Zaoceánsky prevoz, ktorý posúva hranice našej pripravenosti
- 17 **ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY**
Košická pýcha na koľajniciach šíri osvetu
- 18-19 **ZO SVETA URGENTU**
EHR: Prax a budúcnosť
- 20-23 **ZO SVETA URGENTU**
Prvé mesiace s Rendez-Vous
- 24-25 **ZO SVETA URGENTU**
Eusem - kongres, ktorý žije svojim poslaním
- 26-27 **ZO SVETA URGENTU**
Stroke Mimics alebo prečo nie je každá mŕtvica skutočná

 Záchranná služba Košice

 zachrannaslužba_kosice_zske

Vydáva:
Záchranná služba Košice
Rastislavova 43, 049 01 Košice
E-mail: sekretariat@zske.sk

Redakčná rada:
Vladimír Hosa, Beáta Zúborová, Michaela Baranová, Štefan Kertés, Stanislav Škop

Titulná fotografia: Štefan Kertés
Grafická úprava: Beáta Zúborová

Žiadna časť nesmie byť reprodukováná ani inak použitá bez predchádzajúceho písomného súhlasu. Pre ďalšie informácie kontaktujte, prosím, vydavateľa. Všetky práva sú vyhradené. Nepredajné.

www.zske.sk

“STÁŤ NA ČELE SKVELÉHO TÍMU PROFESIONÁLOV A PRIATEĽOV POČAS ROKA PLNÉHO VÝZIEV, SPOLUPRÁCE A FORMOVANIA ZNAČKY ZSKE POVAŽUJEM ZA VEĽKÚ ČESŤ A NEOCENITELNÚ SKÚSENOSŤ.”

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

držíte v rukách interný časopis Záchrannej služby Košice. Jeho prvé vydanie vznikalo na prelome dvoch silných rokov 2024/2025 a odráža potrebu viac komunikovať a zdieľať informácie. Bude to priestor, v ktorom sa môžeme vzájomne spoznávať, otvárať témy a diskusie, ktoré považujeme za potrebné, vzdelávať sa, ale aj oslavovať naše úspechy. Chceme, aby bol hlasom nielen tých, ktorí denne pracujú v prvej línii, ale aj tých, ktorí zabezpečujú fungovanie našej záchranky. Aby prinášal príbehy, skúsenosti a poznatky, ktoré nás inšpirujú a motivujú. A aby každé jeho vydanie odrážalo našu cestu, na ktorej je vždy priestor na rast, inovácie a neustále zlepšovanie.

Je pre mňa veľkou ctou, že som pri jeho zrode a že som osobne mohol na pozícii riaditeľa skvelého tímu profesionálov a priateľov zažiť intenzívny rok plný výziev, spolupráce a budovania značky ZSKE. V ďalších vydaniach časopisu postupne prinesieme rozhovory s našimi kolegami. Štartujeme s Michaelou Baranovou. Práve ona sa stará o naše sociálne siete a externú komunikáciu. Prvých 28 strán sumarizuje výsledok nášho spoločného úsilia. Bilancujú, čo sme dosiahli, akými zmenami sme prešli, čo významne rezonovalo a tešilo zároveň. Rok 2024 bol rokom výziev. Od začiatkov nových projektov, cez zlepšovanie materiálno-technického vybavenia, implementácie nových technológií až po posilnenie a stabilizáciu našich tímov a kolektívov. Tieto kroky sú jasným dôkazom toho, že naše smerovanie je správne.

Vráťme sa však k novému roku – obdobiu, ktoré je spojené so symbolom nádeje, nových začiatkov a príležitostí. Rok 2025 bude obdobím príprav na tendre, ktoré rozhodnú o tom, ako bude vyzeráť budúcnosť záchranného systému na Slovensku. Je preto nesmierne dôležité, aby sme našu prácu a poslanie vykonávali s maximálnou odbornosťou, profesionalitou a nasadením. Bude tiež rokom, v ktorom sa mnohé projekty posunú opäť bližšie k výsledkom.

Kolegovia, každý časopis je úspešný do takej miery, do akej ho čítajú čitatelia. Váš názor nás zaujíma, preto sme pre vás pripravili dotazník s otázkami. Môžete sa anonymne vyjadriť k témam a rubrikám, ktoré by ste si radi prečítali. Ak budete mať chuť písať, prispieť článkom alebo zaujímavým tipom, fotografiou, neváhajte. Časopis chceme robiť pre vás o vás.

Na záver by som chcel opäť poďakovať každému z vás za vašu obetavú prácu. Prajem vám všetkým úspešný a zdravý nový rok 2025 plný energie, nových výziev a príležitostí. A nášmu časopisu prajem, aby bol svedkom našich úspechov a motiváciou pre nás pokračovať v tom, čo robíme najlepšie – pretože my zachraňujeme životy.

VLADIMÍR HOSA
riaditeľ

SPOLU SILNEJŠÍ:

ROK 2024 V ČÍSLACH

Uplynulý rok bol pre ZSKE náročný. Tisíce výjazdov, stovky zachránených životov – to sú len niektoré z čísel, ktoré charakterizujú našu prácu. Záchranári a lekári z 57 staníc ZZS boli počas roka súčasťou rôznych príbehov s rovnakým začiatkom – všetky začínali jednoduchou dátovou výzvou v systéme AVL. Každý deň sme boli konfrontovaní s ľudskou zraniteľnosťou a nútení prijímať rýchle a často život zachraňujúce rozhodnutia. Každý prípad bol jedinečný. Od dramatických záchran pri dopravných nehodách až po tiché chvíle pri lôžku ťažko chorého pacienta – naše posádky boli vždy pripravené poskytnúť pomocnú ruku. Ale za každým výjazdom stojí tím ľudí, ktorí deň čo deň pracujú na tom, aby systém fungoval bezchybne. Ich odhodlanie, profesionalita a empatia sú základom našej práce. A spolu sme silnejší.

Na nasledujúcich stranách vám predstavíme našu činnosť v číslach, zameriame sa na najvýznamnejšie udalosti a projekty, a tiež načrtneme naše plány do budúcnosti. Je to zároveň príležitosť pripomenúť si, prečo robíme túto náročnú, ale zároveň zmysluplnú prácu.

24 HODÍN DENNE, 7 DNÍ V TÝŽDNI, 365 DNÍ V ROKU

60 NOVÝCH AMBULANCIÍ S NOVOU PRÍSTROJOVOU TECHNIKOU | SPUSTENIE SYSTÉMU RV | EHR | ZAČATIE PROCESU KOMPLEXNEJ REKONŠTRUKCIE SÍDLA ZSKE | DISPEČING A JEHO PLNÉ SPUSTENIE DO PREVÁDZKY | KOMPLEXNÁ OBMENA VÝJAZDOVÝCH UNIFORMIEM A DOPLNKOV | NAVÝŠENIE NORMATÍVU POČTOV OOPP | DOPLNENIE ŠZM - NOSOVÉ VZDUCHOVODY, LEPŠIE POMÔCKY PRE OŠETRENIE TRAUMATICKÉHO PACIENTA V RÁMCI ZÁSAD PHTLS - CHLOPNE CHEST SEAL, HEMOSTATICKÉ GÁZY | OBMENA VÝJAZDOVÝCH BATOHOV RLP | DOPLNENIE TRAUMA BATOHOV | REPASOVANIE FUNKČNÝCH RZP BATOHOV | REKONŠTRUKCIA PRIESTOROV A STANÍC RZP MARGECANY, RZP ČAŇA, ČIASTKOVÉ ÚPRAVY NA STANICIACH V TREBIŠOVE, RLP ZÁPAD KOŠICE | VYRADENIE PÔVODNÝCH VÝJAZDOVÝCH AMBULANCIÍ TYPU VOLKSWAGEN | VYRADENIE DEFIBRILÁTORU TYPU CORPULS 08-16 | OBSTARANIE BEZDRÔTOVÝCH USG PRE MIJ, RLP, RV | BEZPLATNÉ PREŠKOLENIE PRE 37 VODIČOV NA VODIČSKÉ OPRÁVNENIE SKUPINY C | NOVÉ ŠTANDARDY VYBAVENIA AMBULANCIÍ | NOVÉ VARIABILNÉ TYPY OOPP PRE POSÁDKY BIO-HAZARD | PREROZDELENIE SYSTÉMU KOMPRESÍ HRUDNÍKA PRE LEPŠIU DOSTUPNOSŤ | ZÍSKALI SME CERTIFIKÁT KVALITY STN EN ISO 9001:2016 | INTERNÉ ŠKOLENIE VODIČOV | TEMATICKÉ SEMINÁRE PRE HAZZ A PZ SR | TRÉNINGOVÉ DNI PRED PRESKÚŠANÍM KOMPETENCIÍ | ŠPECIALIZAČNÉ SEMINÁRE PRE ZZ - ŠPECIALISTOV | POSTUPY NA VYKONÁVANIE ZÁSAHU PRI VÝSKYTE VNN | ADAPTAČNÝ PROCES PRE NOVOPRIJATÝCH ZAMESTNANCOV | SPOLUPRÁCA SO SZŠ, VŠ | KPP, KIPP, NPŽF | DOPLNENÉ VZDELÁVACIE AKTIVITY Z ROKU 2023: IMPLEMENTÁCIA TRAKČNEJ DLAHY PROMETHEUS DO PRAXE, NOVÁ PRÍSTROJOVÁ TECHNIKA, VÝZNAM KOMUNIKÁCIE S PACIENTOM A JEHO BLÍZKYMI V PODMIENKACH ZZS | SEMINÁR URGENTNEJ MEDICÍNY V KOŠICIACH | RESCUE 2024 | MEMORIÁL VLADIMÍRA KOSTOLANSKÉHO A HISTORICKY PRVÁ SPOLUPRÁCA 2 ŠTÁTNYCH ZZS PRI ORGANIZÁCIÍ KONGRESU A SÚŤAŽE POSÁDKOK ZZS ... ĎAKUJEME ♥

”

ODKAZ OD JEDNÉHO Z NÁS:

„MLADÝM KOLEGOM BY SOM CHCEL
ODKÁZAŤ LEN JEDNO - ROBTE
TÚTO PRÁCU SRDCOM, LEBO INAK
SA TOTO ROBIŤ NEDÁ“.

PETER BUC
PRI UVEDENÍ DO GALÉRIE CTI | RESCUE DAY 2024

6. OKTÓBER 2024
22 POSÁDKOK V TERÉNE

NAJVYŤAŽENEJŠÍ VÍKEND
ZDRAVOTNEJ ASISTENCIE

100. VÝROČIE MEDZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU
80. VÝROČIE KARPATSKO-DUKLIANSKEJ OPERÁCIE

ŠTATISTIKA VÝJAZDOV 2024

4 449 780

NAJAZDENÝCH KILOMETROV

138 949

VÝJAZDOV

128 211
PRIMÁRNE

9 734
SEKUNDÁRNE

1 004
INÉ (odvolané KOS, nezrealizovateľné)

NAJVYŽAŽENEJŠIE STANICE

RZP MICHALOVCE 2

4090 VÝJAZDOV (11,2 / 24 HOD)

RLP MICHALOVCE

2309 VÝJAZDOV (6,3 / 24 HOD)

STANICA S NAJVÄČŠÍM POČTOM
NAJAZDENÝCH KILOMETROV

RZP-S POPRAD 4

160 931 KM (441 KM / DEŇ)

13. JÚL | 468

NAJVYŽAŽENEJŠÍ DEŇ

7. NOVEMBER | 309

NAJLENIVEJŠÍ DEŇ

TOP 5 DIAGNÓZ 2024

1	17 132	BOLEŠŤ HRUDNÍKA A OCHORENIA OBEHOVEJ SÚSTAVY (BEZ ART. HYPERTENZIE)
2	16 560	ÚRAZY
3	13 406	ARTERIÁLNA HYPERTENZIA
4	10 824	BOLEŠŤ BRUCHA
5	10 731	DÝCHACIE ŤAŽKOSTI

6 KURZOV PHTLS 110 VYŠKOLENÝCH PROVIDEROV

HLAVNÉ VZDELÁVACIE AKTIVITY

74 ŠKOLENÍ | 490 ÚČASTNÍKOV

HYPOTERMICKÝ PACIENT V PODMIENKACH ZZS

79 ŠKOLENÍ | 478 ÚČASTNÍKOV

KPR DIEŤAŤA A NOVORODENCA V PODMIENKACH ZZS

82 ŠKOLENÍ | 456 ÚČASTNÍKOV

MANAŽMENT PACIENTA S NCMP V PODMIENKACH ZZS

75 ŠKOLENÍ | 483 ÚČASTNÍKOV

INVAZÍVNE VÝKONY V PODMIENKACH ZZS

71 ŠKOLENÍ | 458 ÚČASTNÍKOV

MANAŽMENT PACIENTA SO ZÁVAŽNÝM ÚRAZOM V PODMIENKACH ZZS

POČET VYSTAVENÝCH KREDITOV: 4 610

2 INTERNÉ AUDITY

26. FEBRUÁRA 2024 | VÝSLEDOK 95,70 %

4. DECEMBRA 2024 | VÝSLEDOK 97,00 %

SÚČINNOSTNÉ CVIČENIA

UHPO ZEMPLÍNSKA TEPLICA | 21. 05. 2024

BIOHAZARD RZP SM2 – HAZZ KOŠICE – ANTHRAX | 22. 05. 2024

UHPO POVODEŇ KOŠICE | 29. 05. 2024

BIOHAZARD PO 4 – HAZZ PREŠOV | 27. 06. 2024

UHPO NEHODA AUTOBUSU PREŠOV – ZVJS | 04. 06. 2024

UHPO PRAZDROJ | 11. 10. 2024

UHPO DFN KE – AKTIVÁCIA TRAUMATOLOGICKÉHO PLÁNU | 29. 10. 2024

UHPO UNLP R-43 KE – AKTIVÁCIA TRAUMATOLOGICKÉHO PLÁNU | 29. 10. 2024

NÁHODNÁ HYPOTERMIA V TERÉNE NOVÝ SMOKOVEC | 10. 12. 2024

NÁHODNÁ HYPOTERMIA V TERÉNE MALÁ FATRA | 13. 12. 2024

ČO NÁS ČAKÁ V TOMTO ROKU?

- ROZVOJ EHR S PREPOJENÍM NA NAŠE SYSTÉMY
- ZLEPŠENIE PODMIENOK NA STANICIACH
- ZLEPŠENIE MZDOVÝCH PODMIENOK (NOVÁ KOLEKTÍVNA ZMLUVA)
- ZAVEDENIE USG PRE VŠETKY POSÁDKY RLP, KTORÉ SA OBSTARALI A UŽ SÚ DODANÉ
- ZAVEDENIE A NÁKUP ELEKTROHYDRAULICKÝCH NOSIDIEL DO VYBRANÝCH AMBULANCIÍ
- OBMENA BATOHOV A ĎALŠIEHO POTREBNÉHO VYBAVENIA
- NOVÝ MODEL VZDELÁVANIA LEKÁROV A EŠTE INTENZÍVNEJŠIE VZDELÁVANIE ZZ
- SPUSTENIE DISPEČINGU NA 100 % A ZLEPŠENIE KOMUNIKÁCIE
- DO VOZOVÉHO PARKU NÁM PRIBUDNE ĎALŠÍCH 10 AMBULANCIÍ MAN
- NOVÉ VOZIDLO/VOZIDLÁ RV

SÚSTAVNÉ VZDELÁVANIE V ZSKE

V rámci aktivít na podporu a zvyšovanie odbornosti, efektivity a pripravenosti na zvládanie rôznych urgentných situácií sme v roku 2024 organizovali široké spektrum vzdelávacích aktivít, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie vysokého štandardu poskytovania zdravotnej starostlivosti.

V nastavenom trende súčinnostných cvičení so zložkami IZS budeme pokračovať aj v r. 2025, pričom plánujeme opäť realizovať 1x cvičenie v každom regióne v rámci pôsobnosti ZSKE.

Vzájomná koordinácia zasahujúcich zložiek na mieste udalosti výrazne ovplyvňuje úspešnosť zvládnutia zásahu, aj preto na základe memoranda o spolupráci ZSKE a HaZZ pripravujeme v r. 2025 nácvik špecifických činností jednotlivých pozícií pri UHPO. Pravidelné cvičenia sa budú konať vo výcvikovom objekte v Košiciach 4x ročne. Úsek riadenia poskytovania NZS v spolupráci s úsekom vzdelávania a úsekom MTZ intenzívne pracuje na metodologickej príprave tejto špecifickej vzdelávacej aktivity, ktorej cieľom je úspešne edukovať čo najviac zdravotníckych záchranárov a lekárov.

OD VÍZIE K REALIZÁCIÍ: KRÁČAME ZA ÚSPECHOM

1 ARCHITEKTONICKÁ ŠTÚDIA
SPLNENÉ

2 PROJEKTOVÉ RIEŠENIE
NÁVRHU NOVÉHO STAVU
AKTUÁLNE PREBIEHA

3 GRANTOVÉ SCHÉMY
V PRÍPRAVE

4 PRÍPRAVA
NA REKONŠTRUKCIU

5 REKONŠTRUKCIA
A REALIZÁCIA PROJEKTU

6 FINÁLNE ODOVZDANIE
DIELA

MODERNIZÁCIA INFORMAČNÝCH SYSTÉMOV V SPRÁVE ZSKE A PROJEKT KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI

Kontinuálne zlepšovanie a modernizácia procesov sa nezaobíde bez posilnenia IT zázemia, zvýšenia úrovne kybernetickej a informačnej bezpečnosti, zabezpečenia ochrany dát pacientov a našich systémov. A to všetko v súlade so zákonmi o kybernetickej bezpečnosti a o informačných technológiách vo verejnej správe.

PROJEKT ZAHŔŇA:

- **IMPLEMENTÁCIU BEZPEČNOSTNÝCH OPATRENÍ** - pre zvýšenú ochranu citlivých údajov pacientov a IT systémov pred kybernetickými hrozbami.
- **MODERNIZÁCIU SERVEROVNE A INFRAŠTRUKTÚRY** - zavedenie nových technológií pre bezpečné zálohovanie a efektívnejšiu prevádzku IT systémov.
- **INTEGRÁCIE SYSTÉMOV** - prepojenie EHR / PROMIS / NCZI pre automatickú synchronizáciu údajov.
- **ZAVEDENIE VIACFAKTOROVEJ AUTENTIFIKÁCIE**

KOMPLEXNÁ REKONŠTRUKCIA SÍDLA ZÁCHRANNEJ SLUŽBY KOŠICE

Realizácia projektu, či už ide o rekonštrukciu alebo výstavbu nového objektu, si vyžaduje komplexný prístup. Každý krok v takomto procese má svoj nezastupiteľný význam a je dôležité ho starostlivo naplánovať a precízne vykonať. Transparentnosť, efektívnosť a dodržiavanie legislatívy sú kľúčové pre dosiahnutie úspešnej realizácie. Práve takýto systematický prístup zaručuje hladký priebeh projektu od prvotného nápadu až po jeho očakávaný výsledok.

Každý projekt začína dôkladnou analýzou. Identifikuje potreby, stanovuje ciele a zhromažďuje informácie o aktuálnom stave. Táto fáza zahŕňa návrhy riešení a odhad predpokladaných nákladov. Je základom pre rozhodovanie a plánovanie ďalších krokov. Túto fázu sme úspešne zvládli – vízia dostala konkrétne kontúry v podobe architektonickej štúdie, ktorá reflektuje 3 nosné zámery projektu - vybudovanie vlastného tréningového centra, registratúrneho strediska a komplexnú rekonštrukciu sídla ZSKE a zázemia pre posádky a administratívnych pracovníkov.

Sme na začiatku. Vieme, čo chceme a ako to chceme. Dobrý základ, na ktorom môžeme stavať. Máme však pred sebou ešte niekoľko dôležitých míľnikov. Aktuálne máme schválené verejné obstarávanie projektovej dokumentácie, ktorej výsledkom má byť súbor projektov a povolení, bez ktorých nevieme realizovať akékoľvek úpravy. Táto fáza bude trvať približne do konca roka 2025. Súbežne je naším cieľom identifikovať ciele grantové schémy, ktoré maximálne podporia financovanie častí projektu, na ktoré je grant možné využiť, aby sa mohli začať stavebné úpravy a práce.

Všetci sme odhodlaní vložiť do realizácie tohto projektu maximum a veríme, že úsilie, ktoré spoločne vynakladáme, povedie k úspešnému finále - odovzdaniu hotového diela. Každý z krokov, ktorý nás čaká, predstavuje novú výzvu, no zároveň ďalšiu príležitosť dokázať, že tímová práca, dôslednosť a nadšenie sú tou správnou kombináciou esencie úspechu.

Držme si palce – ZSKE si túto ambíciu jednoznačne zaslúži!

PREDSTAVUJEME

MICHAELA BARANOVÁ: NA KAŽDÚ PREKÁŽKU SA POZERÁM AKO NA PRÍLEŽITOSŤ

Text:
Beáta Zúborová, Michaela Baranová

Foto:
Michaela Baranová, archív ZSKE

ZÁCHRANÁRKA A MAMA NA PLNÝ ÚVÄZOK. MIŠKA JE ŽIARIVÝM PRÍKLADOM TOHO, AKO SA DÁ SKLBIŤ PROFESIONALITA, VÁŠEŇ A RODINNÝ ŽIVOT. MOŽNO STE O TOM NEVEDELI, ALE PRÁVE ONA SA STARÁ O NAŠE SOCIÁLNE SIETE A EXTERNÚ KOMUNIKÁCIU. JEJ KREATÍVNE NÁPADY A LÁSKA K „ZÁCHRANÁRČINE“ ROBIA Z NAŠICH ONLINE KANÁLOV MIESTO, KTORÉ BAVÍ A INŠPIRUJE. KAŽDÝ POST, REELS ALEBO ČLÁNOK NESIE JEJ RUKOPIS, KTORÝM DOKÁŽE ZACHYTIŤ TO NAJLEPŠIE Z NAŠEJ PRÁCE A ČINNOSTI ZSKE. S MAREKOM TVORIA ZÁCHRANÁRSKY MANŽELSKÝ PÁR A SÚ RODIČMI DVOCH KRÁSNYCH DETÍ, KTORÉ IM ŽIVOT NAPŔŇAJÚ RADOŠŤOU A NEUSTÁLymi VÝZVAMI. AKO SAMA VRAVÍ, BYŤ MAMOU ZÁCHRANÁRKOJU NAUČILO EŠTE LEPŠIEMU ZVLÁDANIU MULTITASKINGU A TOMU, AKO SI UŽÍVAŤ KAŽDÚ CHVÍĽU. JE DYNAMICKÁ, INŠPIRATÍVNA A OBDIVUHODNE VŠESTRANNÁ. SME RADI, ŽE JE SÚČASŤOU NÁŠHO TÍMU, V NASLEDUJÚCOM ROZHOVORE SA O NEJ DOZVIETE EŠTE VIAC, NO A TIE ĎALŠIE UŽ BUDE TVORIŤ SPOLU S VAMI!

AKO SI SA DOSTALA K PRÁCI ZÁCHRANÁRKY? ČO ŤA K TOMUTO VÝBERU MOTIVOVALO?

Viac-menej to bola náhoda. Ako štvrtáci na strednej škole sme mali možnosť absolvovať test, ktorý mal ukázať, na aké povolanie sa hodíme. Môj výsledok bol doslova katastrofálny. Chcela som študovať molekulárnu genetiku, no povedali mi, že na tento odbor ani nemám pomýšľať. Odporučili mi učiteľstvo alebo sociálnu prácu. Bola som na pokraji toho, že myšlienku na vysokú školu úplne zavrhnem. Vtedy však prišla kamarátka s poznámkou, že ja, s mojou povahou, by som mohla pracovať v záchranke. Táto myšlienka ma oslovila, a tak som začala hľadať školy, kde sa dá študovať záchranárstvo. Počas Dňa otvorených dverí na Prešovskej univerzite som si tento odbor zamilovala na prvý pohľad. Bol to ten moment, keď som si povedala: „Áno, toto som ja.“

JE NIEČO, ČO SI SA AKO ZÁCHRANÁRKA NAUČILA, A ČO VYUŽÍVAŠ AJ V KAŽDODENNOM ŽIVOTE?

Život na záchranke človeka naučí nesmierne veľa. Nielen praktické zručnosti a schopnosť pohotovo reagovať v každej situácii, ale aj umenie komunikácie, zvládania stresu a prekonávania strachu. To je napríklad pre rodičov obrovská výhoda, pretože život s deťmi je jedno veľké prekvapenie. Zároveň prináša aj dôležité uvedomenie, že každý okamih je vzácny, pretože vieme, ako rýchlo sa môže život zmeniť v priebehu niekoľkých sekúnd.

AKO ZVLÁDAŠ STRESOVÉ SITUÁCIE A ZACHOVÁVAŠ POKOJ V NÁROČNÝCH MOMENTOCH?

Ak sa ocitnem v naozaj náročnej situácii, jednoducho sa zastavím, pomyselne ustúpim o krok späť, zhlboka sa nadýchnem a vydýchnem, a začnem odznova postupom ABCDE. Snažím sa takýmto momentom predchádzať – napríklad už cestou na výjazd si v hlave prehrám možné situácie, ktoré ma na mieste môžu čakať, a premyslím si, ako na ne zareagujem.

MÁŠ VÝJAZD, KTORÝ ŤA, AKO SA HOVORÍ, CHYTLI ZA SRDCE, ALEBO BOL PRE TEBA INAK VÝNIMOČNÝ?

Každý z nás má výjazdov, ktoré zostávajú hlboko vryté v pamäti aj srdci niekoľko. Ja ich mám tiež viacero, ale jeden mi utkvel obzvlášť. Bola som len pár mesiacov po škole, keď som ako členka posádky RZP asistovala pri svojej prvej pacientke s polytraumou. Pamätám si ten moment, keď som vystúpila zo sanitky. Akoby mi niekto vyčistil hlavu – všetky myšlienky sa zoradili a prišiel silný nával adrenalínu. Pacientka bola po zrážke s osobným autom. Mala zlomenú panvu, predkolenie, niekoľko rebier a utrpela úraz hlavy. Bolo to intenzívne a náročné. No čo si pamätám najlepšie, bol okamih asi mesiac po výjazde, keď za mnou prišla doktorka a povedala: „*Miška, gratulujem, tvoja pacientka začala chodiť.*“ Dodnes mám z toho zimomriavky.

A ČO NAŠE SOCIÁLNE SIETE? ČO ŤA NAJVIAC BAVÍ NA ICH SPRÁVE A KDE ČERPÁŠ INŠPIRÁCIU NA VYTVÁRANIE OBSAHU?

Práca na sociálnych sieťach je úplne iná a zároveň omnoho náročnejšia ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať, ale baví ma to. Je to kreatívna práca, ktorá nie je len o pridaní fotiek alebo videí, ale každému príspevku môžete dať pridanú hodnotu, čím ľudí motivujete, inšpirujete, ale aj edukujete. Verím, že v tomto roku sa mi podarí obsah ešte vylepšiť tak, aby odzrkadľoval našu profesionalitu s ľudskosťou.

NAŠE SIETE SA SNAŽÍM SPRACOVÁVAŤ TAK, ABY TO NEBOL LEN INFORMAČNÝ KANÁL, ALE ABY SI KAŽDÝ SLEDOVATEĽ ODNIESOL VIAC AKO LEN PRÁZDNU INFORMÁCIU. CHCEM, ABY ĽUDIA CÍTILI AKÉ SÚ NAŠE HODNOTY A AKÁ JE PRÁCA ZÁCHRANÁRA.

AKO ZVLÁDAŠ BALANS MEDZI PRÁCOU, RODINOU A SVOJÍMI ĎALŠÍMI AKTIVITAMI?

Niekedy je to náročné, ale našťastie mám maximálnu podporu v manželovi a tiež v našej organizácii, začo som nesmierne vďačná.

AKO TRÁVIŠ VOLNÝ ČAS, KEĎ HO MÁŠ LEN PRE SEBA?

Snažím sa aktívne. Chodím behať, cvičiť alebo len tak sa prechádzať do prírody. Ale sú dni kedy si čas pre seba užijem ničnerobením. Uvarím si kávu, vyložím nohy a čítam knihu.

MICHAELA BARANOVÁ

SPRÁVCA SOCIÁLNYCH SIETÍ A EXTERNEJ KOMUNIKÁCIE

michaela.baranova@zske.sk

Švošov (okres Ružomberok)

2017

Prešovská univerzita v Prešove

RZP/RLP Martin

Oblúbený citát:

„**POUŽI SVOJ ÚSMEV NA ZMENU SVETA, ALE NIKDY NEDOVOL, ABY SVET ZMENIL TVOJ ÚSMEV.**“

ČO ŤA TVOJE DETI NAUČILI O ŽIVOTE, ČO BY SI CHCELA ODOVZDAŤ AJ OSTATNÝM?

Budem teraz citovať svojho syna, keď sme sa raz ráno zobudili a mňa pri pohľade z okna na počasie prešla chuť vstať z postele. Môj syn v tej chvíli vyskočil z postele a nadšene zvolal: „Mami, pozri, ako krásne prší! Môžeme behať po mlákach!“ V tej chvíli som si uvedomila, že je len na mne, ako sa k veciam postavím. Môžem zostať stáť nahnevaná, s pocitom, že sa všetko pokazilo, alebo sa na každú prekážku pozriem ako na príležitosť, ktorú môžem pretvoriť podľa seba.

ČO BY SI CHCELA SKÚSIŤ ALEBO SA NAUČIŤ V NAJBLIŽŠOM OBDOBÍ? DÁVAŠ SI PREDSAVZATIA?

Tu sa vrátim k sociálnym sieťam, ktoré som doteraz robila skôr intuitívne a za pochodu. Povedala som si, že je čas to zmeniť a začať sa učiť od profesionálov, takže plánujem absolvovať kurzy v tejto oblasti. A keďže tento rok oslavujem okrúhle narodeniny, naznačila som manželovi, že ideálnym darčekom by bol kurz taktickej medicíny. Predsavzatia si už nedávam – nikdy sa mi ich nepodarilo splniť, len ma z nich chytal stres. Niekoľko rokov fungujem bez tohto zvyku, a prekvapivo dosahujem oveľa viac cieľov.

EXISTUJE NIEČO, ČO O TEBE KOLEGOVIA NEVEDIA A MOHLO BY ICH TO PREKVAPIŤ?

Ako 15-ročná som sa prihlásila do Superstar a v deň kastingu som ochorela. 😊

MIŠKA, MÁŠ ZA SEBOU SVOJU PRVÚ RALLYE REJVÍZ. AKÁ BOLA „LEGENDA“ MEDZI SÚŤAŽAMI?

Rallye Rejvíz je naozaj zážitok, na ktorý sa nezabúda. Keď sme sa dozvedeli, že sa tejto legendárnej súťaže zúčastníme, miešali sa vo mne pocity nadšenia aj rešpektu. Predstavte si 68 profesionálnych RZP/RLP z 12 krajín sveta, 9 posádok medikov, tímy operátorov tiesňových línií, dokonca aj prvosledové hliadky Polície ČR, no a k tomu množstvo figurantov a tím organizátorov. Všetci na jednom mieste. To samo o sebe predstavuje „kolos“ neskutočnej energie a profesionality zároveň. Organizátori pripravili 11 do detailu premyslených a náročných úloh, ktoré oživil tým, že pre nás súťažiacich vytvorili aplikáciu ZOS. Do tejto aplikácie prichádzali výzvy na súťažné úlohy podobne ako do reálneho AVL. Nikto netušil, kedy a koľko úloh ho čaká, kedy bude na úlohu vyslaný, čo výrazne pridalo na psychickej i organizačnej náročnosti súťaže. Táto nepredvídateľnosť nás nútila byť stále v strehu. Úlohy preverili

naše schopnosti v rôznych situáciách. Či už išlo o algoritmy KPR u dospelých a detí, správne postupy pri závažnej traume (XABDCE), krízovú komunikáciu, alebo spoluprácu s políciou pri zásahu na aktívneho strelca. Nechýbala spolupráca s first respondermi, riešenie sociálnych problémov, rozdelenie posádky či použitie nových technológií, ako napríklad sonografia v teréne pri zásahu u pacienta zasiahnutého bleskom. Vyskúšali sme intraoseálny prístup a testovali novú trakčnú dlahu. Medzi naj úlohy jednoznačne patrí MAGIC NIGHT. Tá rozhodne nebola spoločenským večierkom, ale spoločnou simuláciou zásahu pri strelbe na gymnáziu. Naša posádka, ktorá debutovala na medzinárodnej súťaži, sa umiestnila na 8. mieste v kategórii RLP. Naším cieľom nebolo vyhrať, ale získať skúsenosti a učiť sa. Riadili sme sa zásadou: „Rallye Rejvíz je výcvik a hra – dôležite, čo umíte ve prospěch pacienta!“ Dělali sme, čo sme vedeli. Celá súťaž sa niesla v priateľskej atmosfére. A samozrejme, čím je RR povestná, je legendárna spanilá jazda. Zážitok, ktorý by som dopriala každému z nás aspoň raz za život. Na majákoch, niekoľko kilometrov, lemovaná stovkami ľudí, ktorí vám kývajú, podávajú ruky a ďakujú za vašu prácu. Tento moment bol nesmierne emotívny – s hrčou v krku, slzami v očiach a úsmevom, ktorý vás neopustí ešte niekoľko dní. Ten pocit vďačnosti a spolupatričnosti je neopísateľný. Je pravda, že to, čo zažiješ na RR na žiadnej súťaži nezažiješ. Rejvíz je nezabudnuteľným zážitkom, ktorý v každom momente súťaženia pripomína, že „ľudský život je príliš dôležitý, než aby byl zmařen“. Na Rejvíze sme skutoční hrdinovia a ja ďakujem za tento zážitok.

ODKAZ ALEBO PRIANIE PRE KOLEGOV NA ZÁVER?

Že aj počas toho najťažšieho dňa sa nájde chvíľka na kávu a hot-dog z benzínky.

ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY:

ZÁCHRANNÁ SLUŽBA OČAMI DETÍ

Text:
Štefan Kertés

Foto:
archív ZSKE

Výtvarná súťaž, ktorá si svojou pestrosťou a farbami získala srdcia malých aj veľkých. Od marca do konca apríla k nám prichádzali kresby, maľby a koláže detí z materských škôl Košického a Prešovského kraja. 95 dielok z 46 škôlok zachytávajúcích každodenný život záchranárov tak, ako ho vnímajú. Výsledkom bol pestrý mix emócií a detskej fantázie. Víťazné škôlky získali zaujímavé ceny, ale tým sme neskončili. Nádherné výtvary sme preniesli do nášho kalendára na rok 2025. Farebný svet detí nám prišiel natoľko jedinečný, že sme ho nechceli nechať iba pre seba. Preto sme v spolupráci s mestom Košice a Kultúrnymi centrami K13 pripravili výstavu s názvom Záchranná služba Košice očami detí.

Slávnostná vernisáž sa konala 10. decembra a priniesla nezabudnuteľný zážitok – deti si užili kultúrny program, vystúpenie obľúbenej Usmievanky a opäť sme sa venovali aj prvej pomoci.

Tento projekt nekončí – práve naopak, rozrastá sa do nových rozmerov. V tomto roku prinesie ďalšie aktivity zamerané na vzdelávanie detí a mládeže. Už teraz plánujeme edukačné akcie pre základné školy. Prostredníctvom interaktívnych prednášok, hier a workshopov budeme naďalej posilňovať povedomie o dôležitosti prvej pomoci a práce záchranárov.

Šírenie osvetu v spojení s detskou radosťou a kreativitou je nádherným spôsobom vzdelávania. Vidieť našu prácu ich očami je ako pohľad priamo do srdca – úprimný, plný obdivu a nekonečnej fantázie.

ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY:

ZAOCEÁNSKY PREVOZ, KTORÝ POSÚVA HRANICE NAŠEJ PRIPRAVENOSTI

PREVOZY PACIENTOV MIMO ÚZEMIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY SÚ PRAVIDELNOU SÚČASŤOU ČINNOSTI ZÁCHRANNEJ SLUŽBY KOŠICE. NAŠIMI NAJČASTEJŠÍMI CIEĽOVÝMI DESTINÁCIAMI SÚ ŠPECIALIZOVANÉ CENTRÁ V PRAHE, HRADCI KRÁLOVÉ A OSTRAVE. TIETO PREVOZY ŠTANDARDNE REALIZUJEME TZV. MIMO SIEŤ PROSTREDNÍCTVOM POZEMNÝCH AMBULANCIÍ, PRIČOM PERSONÁLNE ZLOŽENIE POSÁDKY JE OBSADENÉ TAK, ABY MOHLI OBAJA ČLENOVIA VYKONÁVAŤ KUMULOVANÚ FUNKCIU VODIČ-ZÁCHRANÁR V REŽIME RLP/RZP.

Text:
Stanislav Škop, Wikipedia

Foto:
Stanislav Škop, Freepik.com

**BOLO PRE MŇA VEĽKÝM ZADOSTŮČINENÍM
SLEDOVAŤ PROFESIONALITU VŠETKÝCH
ZÚČASTNENÝCH STRÁN SO SPOLOČNÝM
CIEĽOM – BEZPEČNÝ NÁVRAT DOMOV.**

Zahraničné prevozy majú mnoho prevádzkových špecifik, pričom jedným z najzásadnejších je nemožnosť používať zvukové a svetelné výstražné znamenia na území iného štátu. Ak si to však situácia vyžaduje, je potrebné prostredníctvom miestneho operačného strediska požiadať o asistenciu polície a zabezpečiť sprievod. Ešte špecifickejšiu požiadavku sme však museli riešiť na konci júla 2024.

Štátne orgány nás spoločne so Záchranou zdravotnou službou Bratislava požiadali o spoluprácu pri zabezpečení repatriácie prevozu troch slovenských občanov, ktorých zdravotný stav si vyžadoval nepretržitú zdravotnú starostlivosť. Nebolo to prvýkrát. Podobné prevozy sme v spolupráci s letkou Ministerstva vnútra SR už realizovali v období pandémie Covid-19, avšak tentokrát, vzhľadom na vzdialenosť, išlo o neštandardnú výzvu a novú skúsenosť. Jeden občan vyžadoval prevoz z Číny, dvaja z územia USA. Zatiaľ čo kolegovia z Bratislavy zabezpečili prevoz pacienta z Macaa, my sme sa intenzívne pripravovali na let do americkej Philadelphie.

Prvá prípravná fáza sa týkala vybavenia víz pre celú štvorčlennú posádku. V prvých dňoch sme intenzívne komunikovali s pracovníkmi Ministerstva vnútra SR, Velvyslanectva SR vo Washingtone, ako aj s ošetrojúcim personálom a rodinami oboch pacientov. Zásadným dokumentom pre možnosť prevziať pacientov a odletieť s nimi späť na Slovensko bolo vystavenie tzv. Fit to Fly certifikátu, ktorý jasne stanovuje podmienky pre letecký prevoz pacientov (medikácia, vybavenie, sprevádzajúci personál).

AIRBUS A319 OM-BYK

TYP: PRÚDOVÉ DOPRAVNÉ LIETADLO, ZNÁME AKO "VLÁDNY ŠPECIÁL".

CELKOVÁ KAPACITA: 34 MIEST. MOŽNOSŤ PREVOZU AŽ 6 ZRANENÝCH OSÔB NA ZDRAVOTNÍCKYCH LÔŽKACH. STROJ MÁ PRÍDAVNÉ PALIVOVÉ NÁDRŽE A JE SCHOPNÝ DOLETU AŽ 9 000 KM. PRIEMERNÁ CESTOVNÁ RÝCHLOSŤ JE 850 KM/H. MAXIMÁLNA LETOVÁ VÝŠKA 12 500 METROV.

NAŠA POSÁDKA

LEKÁR:

MUDR. MONIKA JANÍKOVÁ

ZDRAVOTNÍCKI ZÁCHRANÁRI:

ĽUBICA LUKÁČOVÁ, PAVOL KULČÁR, STANISLAV ŠKOP

OFICIÁLNY NÁZOV: CITY OF PHILADELPHIA

PREZÝVKA: PHILLY

MOTTO: "PHILADELPHIA MANETO - NECH VYDRŽÍ BRATSKÁ LÁSKA."

PHILADELPHIA JE SKUTOČNÝM GIGANTOM. AKO ŠIESTE NAJVÄČŠIE MESTO USA A NAJVÄČŠIE MESTO ROVNOMENNÉHO ŠTÁTU, JE DOMOVOM PRE VIAC AKO 1,5 MILIÓNA OBYVATEĽOV. V METROPOLITNEJ OBLASTI, ŠTVRTEJ NAJVÄČŠEJ V KRAJINE, ŽIJE VIAC AKO 5,8 MILIÓNA ĽUDÍ, ČO JE VIAC AKO POPULÁCIA CELÉHO SLOVENSKA.

Druhou, nemenej dôležitou fázou príprav, bolo zabezpečenie prístrojovej techniky a zdravotníckeho materiálu pre repatriačný let, vrátane liekov s osobitným povolením (opiáty a prekurzory). Vzhľadom na dĺžku a charakter letu sme museli starostlivo zvážiť každý kus vybavenia, aby sme splnili hmotnostné limity. Nevyhli sme sa viacnásobnému váženiu a optimalizácii našej výbavy. Každá jej časť musela mať zároveň platnú dokumentáciu potvrdzujúcu vhodnosť používania v podmienkach lietadla s pretlakovou kabínou a prispôsobenie na letecký prevoz. Našťastie, naše vybavenie tieto náročné kritériá splňalo.

Samotný vládny špeciál Airbus 319 disponuje aj variabilnou časťou, ktorá sa dá po úprave zmeniť na certifikované lôžko pre prevoz ležiacich pacientov vo vodorovnej polohe alebo v polosede. Pre potreby nášho prevozu boli takto upravené 2 nosidlá.

Let prebehol hladko, a vďaka dobrým poveternostným podmienkam, aj v časovom pláne. Bolo pre nás prekvapením, že tento typ lietadla (štandardne sa nevyužíva na zaoceánske lety) dokázal preletieť túto vzdialenosť na jedno natankovanie. To bolo však dané aj minimálnym zaplnením pasažiermi a trochu povestného šťastia, keďže v zálohe bol aj plán B (medzipristátie podľa aktuálnych podmienok v Grónsku alebo Bostone).

Po prilete do slnkom vyhriatej Philadelphie sme bez problémov absolvovali vstupné formality vďaka veľkej podpore amerických handlingových agentov, ktorí sa o nás starali aj pred odletom späť. Transfer do mesta bol v réžii zamestnancov veľvyslanectva SR. Nasledovalo ubytovanie, nutný oddych každého člena posádky, krátka prechádzka mestom a briefing všetkých zúčastnených pred nasledujúcim dňom, kedy nás čakal odlet.

V dopoludňajších hodinách nasledujúceho dňa sme s asistenciou tímu slovenskej ambasády smerovali na letisko. Aj pre oko bežného smrteľníka, sme veľmi netradične, vstúpili v kolóne so sprievodnými vozidlami a ambulanciami prevážajúcimi pacientov cez nákladný terminál, priamo na odstavňú plochu letiska, kde už prebiehali prípravy na odlet a tankovanie vládneho špeciálu. Je nutné podotknúť, že aj pre miestny personál letiska bola prítomnosť lietadla so slovenskými výsostnými znakmi raritou. Prevzatie pacientov na ploche bolo precízne koordinované. Zaujímavosťou bolo, že medicínsky tím prevážajúci prvú pacientku kumulovane slúžil ako miestna letecká záchraná služba a ako výjazdová MICU (ekvivalent slovenskej MIJ), zatiaľ čo druhého pacienta priviezla asistenčná služba vnútroštátnym letom. Časové zladenia prebratia pacientov a ostatných náležitostí bolo preto kľúčové.

Let domov bol vzhľadom na priaznivý vietor a zemskú rotáciu takmer o dve hodiny kratší ako do USA (cca 8 hodín). Počas letu sme komunikovali aktuálny stav pacientov s centrárou letky MV SR pomocou tzv. ACARS (Aircraft Communications Addressing and Reporting System – krátke správy podobné SMS), čo umožnilo koordinovať ich prevzatie a ďalšie smerovanie, už po prilete. Pristátie v skorých ranných hodinách na letisku v Bratislave ukončilo našu „nočnú službu“ v oblakoch nad oceánom. Oboch pacientov sme v stabilizovanom stave odovzdali kolegom zo ZZS Bratislava. Ešte v ten deň bolo možné transportovať jednu pacientku na cieľové pracovisko KÚCH UNLP Košice prostredníctvom VZZS.

Táto skúsenosť bola pre nás veľmi cenná a opäť posunula hranice našej pripravenosti a odborných schopností. Veľká vďaka patrí kolegom z letky MV SR, letovému personálu a slovenskému veľvyslanectvu vo Washingtone za ich profesionalitu, ľudskosť a podporu. A v neposlednom rade, celému nášmu tímu. Ďakujem, kolegovia!

ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY:

KOŠICKÁ PÝCHA NA KOĽAJNICIACH ŠÍRI OSVETU

Text:
Štefan Kertés

Foto:
archív ZS KE

NIE KAŽDÉ MESTO MÁ „ZÁCHRANKU“ NA KOĽAJNICIACH. KOŠICE ÁNO. A MY SME NA TENTO JEDINEČNÝ PROJEKT PRÁVOM HRDÍ. ELEKTRÍČKA PRVEJ POMOCI SPÁJA SYMBOL ZÁCHRANÁRSKEHO POSLANIA V POHYBE S OSVETOU. NÁPAD SME REALIZOVALI V SPOLUPRÁCI S DOPRAVNÝM PODNIKOM MESTA KOŠICE. STÁLE SA ROZVÍJA A PRINÁŠA NIEČO NOVÉ.

AKO TO CELÉ ZAČALO?

ZSKE už dlhodobo kladie dôraz na osvetu verejnosti v oblasti prvej pomoci. Ešte v roku 2016 rozbehla úspešný projekt „RUKU NA SRDCE“, ktorého cieľom bola dostupnosť automatických externých defibrilátorov (AED) v Košickom kraji. Od telefónnych búdok až po kolobežky Mestskej polície – AED sa postupne stali súčasťou verejného priestoru. Vďaka projektu dnes zachraňujú životy na desiatkach miest.

Každý dobrý nápad je len začiatok. V roku 2022 sme v rámci Dňa záchrany života spojili prvú pomoc s verejnou dopravou a električku počas bežnej prevádzky premenili na „učebňu“ prvej pomoci. V roku 2023 dostala profesionálny dizajn ZSKE. Je iná. Jej interiér je obohatený o postupy prvej pomoci pre laikov, a samozrejme, o verejne dostupné AED. Električka nielenže púta pozornosť, ale každý deň prispieva k šíreniu osvetu a pripomína dôležitosť záchrany života.

Pri významných príležitostiach dostáva špeciálnu úlohu. Počas Dní Mesta Košice sa v uplynulom roku zmenila na transfúziu stanicu a podporila akciu „Primátorská kvapka krvi“. V septembri sa z nej uskutočnilo živé vysielanie Rádia Regina, počas ktorého sme poslucháčom predstavili prácu záchranárov a operátorov tiesňovej linky. A opäť, symbolicky pri príležitosti Dňa záchrany života, zaparkovala električka prvej pomoci pri Národnom divadle v Košiciach. Pod zohratou taktovkou našich kolegov sa zhostila workshopu zameraného na nácvik laickej KPR a použitia AED.

Električka prvej pomoci už nie je len obyčajným dopravným prostriedkom. Vďaka svojmu „poslaniu“ sa stovky, ak nie tisíce ľudí naučili, ako reagovať v kritických situáciách a možno jedného dňa zachránia život.

A čo nás čaká ďalej? Nechajme sa prekvapiť, pretože s tímom zaniietených zdravotníkov a skvelo nastavenou spoluprácou mesta má tento projekt potenciál neustále rásť a inšpirovať možno aj ďalšie mestá.

ZO SVETA URGENTU:

EHR: PRAX A BUDÚCNOŠŤ

ELEKTRONICKÁ ZDRAVOTNÁ DOKUMENTÁCIA (EHR) PREDSTAVUJE VÝZNAMNÝ KROK V DIGITALIZÁCII ZZS NA SLOVENSKU. OD PRVOTNÝCH TESTOVANÍ, CEZ RIEŠENIE PROBLÉMOV A NEDOSTATKOV, AŽ PO POVINNÉ POUŽÍVANIE NA VŠETKÝCH STANICIACH ZS KE, PREŠLA APLIKÁCIA VÝRAZNÝM VÝVOJOM, KTORÝ STÁLE NEKONČÍ A MÁ AMBICIÓZNE PLÁNY AJ NA ROK 2025. CIEĽOM EHR JE NIELEN DODRŽANIE LEGISLATÍVY, ALE PREDOVŠETKÝM ZNÍŽIŤ ADMINISTRATÍVNU ZÁŤAŽ A ZVÝŠIŤ EFEKTIVITU NAŠEJ PRÁCE. EHR SI VYŽADUJE PRAVIDELNÚ SPOLUPRÁCU A ZÁUJEM NÁS VŠETKÝCH.

Text:
Michal Hudák

Foto:
archív ZSKE

REPORTY EHR 12/2024

PRIEMER VYUŽÍVANIA EHR 81 %
21 STANÍC ÚSPEŠNOSŤ NAD 90 %
/bez hlásení závažných nedostatkov/

REKAPITULÁCIA: FÁZY VÝVOJA A IMPLEMENTÁCIE

- ✓ V prvej fáze bola aplikácia testovaná mimo ostrých zásahov. Na základe týchto testov sa spisovali chyby, ktoré vývojári postupne odstraňovali.
- ✓ V druhej fáze začali vybrané stanice ZSKE používať a pripomienkovať aplikáciu na základe testovania pri "ostrých" zásahoch. Kolegom, ktorí sa podieľali na tomto pripomienkovaní patrí veľká vďaka za ich dôslednú a poctivú prácu.
- ✓ Na prelome rokov 2023/2024 prebiehali školenia organizované v spolupráci s úsekom vzdelávania. Cieľom bolo oboznámiť vás s technológiou a uľahčiť prechod z papierového ZoZZSO na aplikáciu.
- ✓ Počas roku 2024 bola aplikácia postupne zavádzaná na všetkých staniciach ZSKE.
- ✓ Dnes je používanie EHR pre všetky posádky povinné. Jej fungovanie je pravidelne sledované a vyhodnocované prostredníctvom reportov.

RIEŠENIE CHÝB A VYLEPŠENIA

Počas používania aplikácie sme čelili viacerým problémom, pričom najčastejšie sa opakovali nasledujúce:

- ✗ Strata internetového signálu (diagnostika a odstránenie tejto chyby bolo mimoriadne náročné, no nakoniec sa problém podarilo vyriešiť)
- ✗ Odmazávanie údajov
- ✗ Problémy s povinnými poliami a ich notifikáciami
- ✗ Duplicitné výzvy na zásah
- ✗ Rozdielnosť vo funkčnosti vydaných ePZP kariet zdravotníckych pracovníkov (NCZI)
- ✗ Nedostatky v číselníkoch liekov v anamnézách
- ✗ Interné problémy s prihlasovaním do EHR (chybné emaily zamestnancov, ktorí boli na dlhodobej PN, chyby v menách, prihlasovanie nových zamestnancov)

Aplikácia je v súčasnosti stabilná, hoci niektoré pretrvávajúce problémy si vyžadujú dlhší čas na riešenie z dôvodu zdĺhavejších procesných postupov. OS ZZS SR zriadilo HelpDesk na nahlasovanie chýb, ktoré sú pravidelne analyzované v pracovných skupinách za účasti vývojárov, zástupcov OS ZZS SR a poskytovateľov ZZS. Je nevyhnutné, aby všetky nedostatky a podnety boli nahlasované práve touto oficiálnou cestou. Diskusie medzi kolegami často nevedú k tomu, že sa informácie dostanú k zodpovedným osobám a bez presných údajov nie je možné chyby analyzovať ani efektívne riešiť. Pravidelné a včasné nahlasovanie podnetov je kľúčom k zlepšovaniu procesov a systému EHR.

PRIORITY EHR PRE ROK 2025:

- 1 | Nastavenie jednotnej identifikácie a autorizácie vydaných ePZP kariet zdravotníckych pracovníkov (NCZI),** ktorá výrazne zjednoduší vypisovanie identifikačných údajov pacienta a zníži chybovosť.
- 2 | Integrácia s programom Doprava** – táto integrácia umožní automatický export potrebných údajov a odbremeni posádky od manuálneho zadávania údajov.
- 3 | Zapracovanie zmenových požiadaviek** – ide o zapracovanie viacerých úprav ako napríklad doplnenie farebných označení veľkosti i.v. kanýl, doplnenie možnosti pridania študenta do posádky, doplnenie titulov k menám, odomknutie tabu ANA pred kontaktom s pacientom, aby bolo možné naštudovať si jeho anamnézu cestou na zásah a ďalšie vylepšenia.

ZAVEDENIE REPORTOV ZO SLEDOVANIA VYUŽÍVANIA EHR SLUŽÍ NA MONITOROVANIE EFEKTIVITY A FREKVENCIE POUŽÍVANIA APLIKÁCIE NA NAŠICH STANICIACH, IDENTIFIKÁCIU NEDOSTATKOV, ANALÝZU PROBLÉMOV A HĽADANIE NOVÝCH MOŽNOSTÍ NA ZLEPŠENIE. CIEĽOM JE PODPORIŤ EFEKTÍVNE VYUŽÍVANIE EHR, ABY SA MOHLI NASADIŤ JEJ ĎALŠIE FUNKCIONALITY.

- 4 | Modul CDS** – pre zabezpečenie efektívnej komunikácie a výmeny informácií a dát medzi posádkou ZZS a príslušným špecializovaným zdravotníckym zariadením.
- 5 | Využitie BackOffice na skenovanie ZoZZSO** – týmto krokom sa zlepší bezpečnosť a prehľadnosť archivácie dokumentácie.
- 6 | Modul Avizo** – rozbehnutie modulu Avizo v ďalších nemocniciach, ktoré by do budúcnosti mali vidieť všetky potrebné informácie o pacientovi (identifikačné údaje, rodné číslo, anamnézu, vitálne funkcie a iné) ešte pred príchodom posádky do danej nemocnice. Cieľom je skrátenie času odovzdávania pacientov v ústavných zdravotníckych zariadeniach.
- 7 | Zmeny v BackOffice** – po integrácii s programom Doprava plánujeme upraviť aj samotný BackOffice, aby skenovanie a filtrovanie záznamov bolo prehľadné a jednoduché. V rámci týchto zmien je cieľom sa zamerať hlavne na pacientov cudzincov (EU pacient, samoplatca atď.). Po zapracovaní potrebných zmien budú všetky informácie a kópie dokladov pacientov na jednom mieste a nebude potrebné ich posilať emailom.
- 8 | Implementácia legislatívnych zmien**
- 9 | Podporné materiály v tablete** – zavedenie nových funkcionalít, ako je protokol o prevzatí zmeny či elektronické odovzdávanie pacienta.

EHR APLIKÁCIA MÁ VEĽKÝ POTENCIÁL A JEJ VYUŽÍVANIE MÔŽE VÝZNAMNE ZJEDNODUŠIŤ NAŠU PRÁCU. VYŽADUJE SI VŠAK TRPEZLIVOSŤ A OCHOTU NAUČIŤ SA PRACOVAŤ S DIGITÁLNYMI TECHNOLOGIAMI A ŠPECIFIKAMI, KTORÉ ELEKTRONIZÁCIA SO SEBOU PRINÁŠA. O VŠETKÝCH ZMENÁCH A NOVINKÁCH TÝKAJÚCICH SA EHR VÁS BUDEME VČAS INFORMOVAŤ A POSKYTNEME POTREBNÉ PODKLADY.

V KONEČNOM VÝSLEDKU SA MÁ EHR STAŤ UŽITOČNÝM NÁSTROJOM.

ZACHRAŇUJEME ŽIVOTY:

PRVÉ MESIACE S RENDEZ-VOUS

Text:
Stanislav Škop, Peter Ferdinandy

Foto:
Peter Ferdinandy, archív ZSKE, www.zzshmp.cz

ROK 2024 SA DO HISTÓRIE ZZS V SR ZAPIŠE AKO ROK IMPLEMENTÁCIE SYSTÉMU RENDEZ-VOUS (RV). RV SA STALA JEDNOU Z NAJDISKUTOVANEJŠÍCH A NAJSLEDOVANEJŠÍCH TÉM NAŠEJ KOMUNITY. JEHO ZAVEDENIE PRINÁŠA ZÁSADNÚ TRANSFORMÁCIU V POSKYTOVANÍ PREDNEMOCNIČNEJ URGENTNEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI. PRE ZS KE JE ZAVEDENIE SYSTÉMU RV V JEHO ŠIRŠOM KONTEXTE NEPOCHYBNE JEDNOU Z NAJVÝZNAMNEJŠÍCH UDALOSTÍ UPLYNULÉHO ROKA. SYSTÉM RV, AKO TAKÝ, VŠAK PRE NÁS NIE JE ŽIADNOU NOVINKOU. MÁ SVOJU HISTÓRIU, VÝSLEDKY, CENNÉ SKÚSENOSTI A REFLEKTUJE MODERNÉ TRENDY V ZÁCHRANÁRSTVE, KTORÉ DEFINUJÚ NOVÉ ŠTANDARDY PRÁCE ZÁCHRANNEJ ZDRAVOTNEJ SLUŽBY AJ NA SLOVENSKU.

RV nie je náhodným krokom. Predchádzali mu mesiace dôkladnej prípravy, testovacej prevádzky a program odborných stáží lekárov a záchranárov u poskytovateľov ZZS v ČR, kde majú s RV dlhoročné skúsenosti. Systém RV mení filozofiu poskytovania prednemocničnej urgentnej zdravotnej starostlivosti a je zameraný na zlepšenie efektivity poskytovanej starostlivosti a dostupnosti lekárov pre pacientov, ktorí ich najviac potrebujú.

POSÁDKU AMBULANCIE TVORÍ ZDRAVOTNÍCKY ZÁCHRANÁR-VODIČ A LEKÁR. MATERIÁLNO-TECHNICKÉ VYBAVENIE JE URČENÉ LEGISLATÍVOU A VO VŠEOBECNOSTI OBSAHUJE VŠETKY LIEKY A PROSTRIEDKY, KTORÉ MAJÚ AJ AMBULANCIE RLP (RÝCHLEJ LEKÁRSKEJ POMOCI), OKREM TRANSPORTNÝCH KAPACÍT. OBSAHUJE AJ ŠIRŠIE LIEKOVÉ VYBAVENIE A MÁ ROZŠÍRENÉ MOŽNOSTI DIAGNOSTICKO-TERAPEUTICKÝCH INTERVENCIÍ V TERÉNE.

VOZIDLO RV – SUV ALEBO DODÁVKA?

RV bolo prvýkrát uvedené do prevádzky v záchrannej službe v nemeckom Heidelbergu. Odvtedy sa postupne rozširoval do mnohých krajín Európy a dnes je neoddeliteľnou súčasťou výjazdových skupín ZZS. V roku 1987 bola spustená prevádzka RV u našich susedov v ZZS Praha.

ONE TIME ...

1987 | PRAHA | TATRA 613
PRVÉ RV V ČESKOSLOVENSKU

... NEXT TIME

2024 | KOŠICE

1. AUGUST 2024

ZARADENIE DO FLOTILY ZS KE

560

PRIMÁRNYCH ZÁSAHOV

(1. AUGUST - 31. DECEMBER 2024)

Výjazdovými vozidlami sa vzhľadom na ich charakter činnosti vo väčšine prípadov stávali osobné a SUV vozidlá rôznych typov. V ČR sú to aktuálne najčastejšie vozidlá Škoda Karoq, Kodiaq, VW Tiguan, Touareg, ale aj Land Rover Discovery a Mercedes Benz GLE, či dokonca prvý elektromobil VW ID4 GTX v Hradci Králové.

PRI MYŠLIENKE TRANSFORMÁCIE POSÁDKY RLP NA RV SME SA OKREM RÔZNYCH INÝCH PARAMETROV ZAMÝŠĽALI AJ NAD TECHNICKÝM KONCEPTOM VÝJAZDU.

Trendom posledných rokov je vozidlá RV stavať na menších dodávkach (napr. Mercedes Benz Vito, VW Transporter v krátkej verzii a iné). Dôvodom je narastajúce množstvo výbavy, prítomnosť tretieho člena posádky, komfort vo vozidle, ale aj možnosť „skryť“ pacienta v prípade, ak to jeho zdravotný stav umožňuje a nie je ešte prítomná posádka RZP na prevoz.

Vzhľadom na to, že RV na Slovensku bola novinkou a sami sme nevedeli, čo môžeme očakávať, zvolili sme konzervatívny prístup a rozhodli sa prvotnú prevádzku postaviť na špeciálne prerobených osobných vozidlách. Počiatky testovacej prevádzky prebiehali na vozidle Škoda Octavia Combi, ostrá prevádzka už na prerobenej Škoda Karoq 4x4 a v prvom kvartáli roka 2025 očakávame do služby novo vyobstarané vozidlo Škoda Kodiaq 4x4. Tento koncept zatiaľ plne vyhovuje prevádzkovým a ekonomickým požiadavkám na službu RV v prostredí mesta Košice, aj dopravnou dostupnosťou.

MYŠLIENKA KONCEPTU VOZIDLA A JEHO ZÁSTAVBY KĹADIE DÔRAZ NA TO, ABY BOLO VOZIDLO RV PRE DVOJČLENNÚ POSÁDKU SLUHOM, NIE PÁNOM. SYSTÉM USPORIADANIA SEDADIEL RÁTA VO VŠETKÝCH MODELOCH VOZIDIEL MINIMÁLNE S TROMA MIESTAMI NA SEDENIE, ABY BOLO MOŽNÉ V PRÍPADE POTREBY DO VOZIDLA USADIŤ TRETIEHO ČLENA POSÁDKY.

Štandardom výbavy sú asistenčné a adaptívne režimy, automatická prevodovka, pohon 4x4, ale aj predpríprava podvozku na „tvrdšiu“ prevádzku s predpokladom vyššieho opotrebovania. Samozrejmosťou je samovystreľovacia nabíjacia zásuvka elektrického napájania vozidla, vyhrievanie a osvetlenie zástavbovej časti a mnoho iného.

Medicínska zástavba v kufri je tvorená ľahkými a pevnými certifikovanými materiálmi s dvoma samostatnými výsuvmi. Na nich sa nachádzajú držiaky medicínskej a prístrojovej techniky s napájaním.

Najväčšou výzvou bolo a stále je bezpečne uchytiť do vozidla RV tzv. Scoop rám, ktorý patrí do povinnej výbavy vozidla (obsahuje ho aj každá ambulancia RZP).

ROZDIELY V POSÁDKE RV A ZÁSADY SPOLUPRÁCE

Mnohí z vás už spoločne zasahovali s našou RV posádkou a určite neuniklo vašej pozornosti odlišné materiálno-technické vybavenie ambulancie, oproti štandardným ambulanciám RLP.

INÝ JE AJ SPÔSOB VEDENIA VÝJAZDU V STRETÁVACOM REŽIME. ZÁSADNÝM ROZDIELOM VO VÝBAVE AMBULANCIE RV JE USPORIADANIE ŠTANDARDNEJ VÝBAVY DO DVOCH ZÁSAHOVÝCH BATOHOV.

Takýmto usporiadaním sme na základe získaných skúseností zo stáží v ČR a pilotného programu vytvorili pracovné podmienky, ktoré podporujú optimálny výkon dvojčlennej posádky v zložení lekár a zdravotnícky záchranár, aj pri ich samostatnom nasadení bez posádky RZP pri zásahoch s prioritou K.

KRÁTKA REKAPITULÁCIA SPÔSOBOV VYSIELANIA A SPOLUPRÁCE POSÁDKOV RV A RZP:

- ZDRUŽENÉ VYSIELANIE SPOLOČNE S NAJBLIŽŠOU POSÁDKOU RZP K MIESTE ZÁSAHU.
- POSÁDKA RZP SI DOVOLÁ RV POSÁDKU POKIAL NIE JE SCHOPNÁ VZHLADOM NA SVOJE LIEKOVÉ VYBAVENIE A STAV PACIENTA HO NAĎALEJ MANAŽOVAŤ.
- VYSLANIE POSÁDKY RV SAMOSTATNE BEZ POSÁDKY RZP NAJMÄ K PACIENTOM INDIKOVANÝCH NA PALIATÍVNU STAROSTLIVOSŤ.
- POSÁDKA RV VYSLANÁ SAMOSTATNE SI PRIVOLÁ POSÁDKU RZP ZA ÚČELOM TRANSPORTU PACIENTA DO ZDRAVOTNÍCKEHO ZARIADENIA, VYČKÁ NA PRÍCHOD POSÁDKY RZP.
- POSÁDKA RV VYSLANÁ SAMOSTATNE PRIVOLÁ POSÁDKU RZP ZA ÚČELOM TRANSPORTU PACIENTA DO ZDRAVOTNÍCKEHO ZARIADENIA. PACIENTOV STAV SI NEVYŽADUJE PRÍTOMNOSŤ LEKÁRA RV, NEVYČKÁ NA PRÍCHOD POSÁDKY RZP, OZNÁMI TÚTO SKUTOČNOSŤ KOS A OKAMŽITE SA UVOĽŇUJE DO SYSTÉMU.

PRI SPOLOČNÝCH ZÁSAHOCH SA POSÁDKA RZP RIADI PRÍKAZMI LEKÁRA.

NA MIESTO ZÁSAHU PRICHÁDZAJÚ SO ŠTANDARDNOU VÝBAVOU NA VYKONANIE ZÁSAHU. VÝNIMKOU SÚ LEN PRÍPADY, KEDY LEKÁR RV URČÍ POSÁDKE RZP, AKÉ KONKRÉTNE VYBAVENIE POŽADUJE NA MIESTO ZÁSAHU.

POSÁDKA RV MÔŽE POUŽÍVAŤ VYBAVENIE, ŠZM A LIEČIVÁ Z POSÁDKY RZP.

V prípade, že je pacient stabilný a stav nevyžaduje prítomnosť lekára pri transporte, RV ponecháva pacienta na transport len posádkou RZP.

Posádka RV sa uvoľňuje do systému priamo na adrese a okamžite zadáva v AVL status VOLNÝ.

Ak stav pacienta vyžaduje transport s lekárom, lekár RV prestupuje do ambulancie RZP a transportuje pacienta ambulanciou RZP.

RV ambulancia len so záchranárom ide do nemocnice súbežne s posádkou RZP, zásadne vždy za ambulanciou RZP.

DOKUMENTÁCIA:

Dokumentáciu k výjazdu musí písať aj posádka RV aj posádka RZP s istými úpravami. Posádka RZP vo svojej dokumentácii opisuje len časti výjazdu, ktorú realizuje samostatne bez posádky RV (aby sme predchádzali duplicitu záznamov).

V prípade, že po príchode na adresu pacient nie je v ohrození života a bude ponechaný na ošetrovanie a transport posádkou RZP, lekár vypíše krátky záznam o ponechaní pacienta RZP, ktorý posádka pripne ku svojmu štandardnému, plne vypísanému ZoZZSO.

V ostatných prípadoch vypisuje základ dokumentácie lekár RV. Pacient je kompletne vyšetrený a zaliečený posádkou RV. Lekár vypíše štandardný ZoZZSO.

Pri transporte pacienta samostatnou posádkou RZP odovzdá lekár RV 2 kópie štandardného záznamu o zhodnotení zdravotného stavu osoby priamo na mieste posádke RZP. Svoj ZoZZSO píše posádka od momentu prebratia pacienta od posádky RV. Pri odovzdaní posádkou RZP sa jedna kópia od lekára RV záznamu odovzdáva s pacientom, druhá sa archivuje so záznamom posádky RZP.

Kritického pacienta transportuje posádka RZP s lekárom RV na palube. Lekár RV vypisuje ZoZZSO. Posádka RZP vypíše len krátky záznam o spolupráci s RV a transporte pacienta do nemocnice.

Ak je pacient ponechaný na adrese, ZoZZSO vypíše lekár, posádka RZP vytvorí len stručný záznam a odkáže na správu posádky RV.

AK MÁTE AKÉKOL'VEK OTÁZKY TÝKAJÚCE SA RENDEZ-VOUS, NEVÁHAJTE SA OBRÁTIŤ NA POSÁDKU RV, KTORÁ VÁM OCHOTNE POSKYTNE INFORMÁCIE O VÝBAVE A USPORIADANÍ AMBULANCIE RLP – RV.

ZO SVETA URGENTU

EUSEM KONGRES, KTORÝ ŽIJE SVOJÍM POSLANÍM

”
KONGRES V KODANI MI UKÁZAL, ŽE EUSEM
NAOZAJ ŽIJE SVOJIM POSLANÍM, A ŽE SME LEN
NA ZAČIATKU TOHO, ČO VŠETKO MÔŽE URGENTNÁ
MEDICÍNA V BUDÚCNOSTI DOSIAHNUŤ.

Text:
Marián Sedlák

Foto:
Maarten Schuth, EUSEM 2024

KONGRES EURÓPSKEJ SPOLOČNOSTI PRE URGENTNÚ MEDICÍNU (EUSEM - THE EUROPEAN SOCIETY FOR EMERGENCY MEDICINE) JE VÝZNAMNOU PLATFORMOU PRE ZDRAVOTNÍCKYCH PROFESIONÁLOV V OBLASTI URGENTNEJ MEDICÍNY Z CELÉHO SVETA. KAŽDOROČNÉ KONGRES EUSEM PONÚKA PRIESTOR NA ZDIELANIE POZNATKOV, NAJNOVŠÍCH VÝSKUMOV A INOVÁCIÍ. JUBILEJNÝ 30. ROČNÍK PODUJATIA SA USKUTOČNIL V KODANI, KDE SA STRETLI ODBORNÍCI Z 86 KRAJÍN SVETA, ABY DISKUTOVALI O AKTUÁLNYCH VÝZVACH A BUDÚCNOSTI URGENTNEJ MEDICÍNY.

Keď som sa v októbri 2024 ocitol na kongrese EUSEM, bolo mi hneď jasné, že nejde len o obyčajnú konferenciu. Atmosféra v Bella Centre bola elektrizujúca – plná energie a nadšenia stovák odborníkov z celého sveta, ktorí sa stretli, aby diskutovali o tom, čo nás v urgentnej medicíne čaká. Ako účastník som mal jedinečnú príležitosť, nielen počuť o najnovších trendoch, ale sa aj aktívne zapojiť do diskusií a praktických cvičení, ktoré rozšírili moje obzory. Program sa zameriaval na niekoľko kľúčových oblastí, ktoré majú potenciál zásadne ovplyvniť prax a budúcnosť urgentnej medicíny. Jedným z hlavných bodov bola digitalizácia a jej vplyv na urgentnú starostlivosť. Na konferencii sa prezentovali nové digitálne nástroje a technológie, vrátane umelej inteligencie (AI) a strojového učenia, ktoré majú potenciál zlepšiť diagnostiku a rozhodovacie procesy v núdzových situáciách.

Diskutovalo sa o inováciách v oblasti digitálnej triáže, ktorá jednak dokáže rýchlejšie rozpoznať náhle zastavenie obehu a vyslať tzv. “first-responders” (alebo posádky ZZS), dokáže aj urýchliť identifikáciu kritických pacientov a optimalizovať ich manažment v preťažených zdravotníckych zariadeniach.

Významným pokrokom bola aj prezentácia nových ultrazvukových technológií a prístupov v používaní tzv. point-of-care ultrazvuku (POCUS), ktorý už je dôležitým nástrojom pri diagnostike a terapii viacerých akútnych stavov v prednemocničnej aj nemocničnej urgentnej medicíne (ako v rukách lekárov, ale aj ZZ).

Ďalším inovatívnym prvkom bola personalizovaná urgentná medicína, ktorá využíva špecifické klinické charakteristiky a pokročilé biomarkery na prispôsobenie liečby jednotlivým pacientom. Tento prístup bol obzvlášť dôležitý v prípadoch diferenciálnej diagnostiky viacerých šokových stavov, najmä sepsy a rôznych koagulačných porúch, kde rýchla a cieleňá intervencia môže viesť k modifikácii terapie a zvýšeniu prežívania pacientov.

Novinkou na konferencii boli interaktívne simulačné workshopy, vrátane špeciálnych herných edukatívnych cvičení zameraných na zvládanie hromadného postihnutia osôb. Tento vzdelávací formát umožnil účastníkom prakticky si vyskúšať rôzne scenáre, čo viedlo k lepšiemu pochopeniu vzdelávacej metodológie a zároveň aj k zlepšeniu pripravenosti na reálne krízové situácie v teréne.

Diskutoval sa aj vplyv klimatických zmien na urgentnú starostlivosť, najmä s ohľadom na narastajúci počet prírodných katastrof a ich vplyv na zdravotnícke zariadenia. Prednášky pokryli nové prístupy k manažmentu pacientov počas extrémnych poveternostných podmienok a tiež opatrenia na zvýšenie odolnosti zdravotníckych zariadení voči klimatickým zmenám. Do pozornosti sa konečne dostáva aj samotné prispievanie zdravotníctva ku klimatickým zmenám a globálnemu otepľovaniu, kde záchranné služby taktiež nie sú výnimkou. Viaceré záchranky pomaly implementujú programy a intervencie na zníženie uhlíkovej stopy a tým pádom prispievajú k ochrane životného prostredia.

EUSEM nebol len o technológiách a teórii. Bol o ľuďoch, ktorí sa stretli, aby zdieľali svoje skúsenosti a nadšenie pre spoločný cieľ – zlepšiť urgentnú starostlivosť. Stretnúť zakladajúcich členov EUSEM a počuť ich príbehy o tom, ako sa urgentná medicína postupne etablovala ako samostatná špecializácia, bolo pre mňa inšpirujúce. Prípravy na ročník 2025 už začali. Ak máte záujem o urgentnú medicínu, toto podujatie je jedným z najlepších príležitostí na vzdelávanie a spoznávanie inovácií, ktoré menia "náš svet" - svet urgentu.

Viedeň je relatívne blízko - nepremeškajte túto jedinečnú možnosť.
Vrelo odporúčam!

2024

3780

ÚČASTNÍKOV

86

KRAJÍN SVETA

EUSEM 2025 VIEDEŇ

28. SEPTEMBER - 1. OKTÓBER

STROKE MIMICS ALEBO PREČO NIE JE KAŽDÁ MŔTVICA SKUTOČNÁ

“STROKE MIMICS” (SM) ZAHŔŇAJÚ ŠIROKÉ SPEKTRUM PORÚCH, KTORÉ SVOJIMI PRÍZNAKMI IMITUJÚ CIEVNU MOZGOVÚ PRÍHODU, PRÍČOM PODKLADOM KLINICKÉHO OBRAZU CIEVNA MOZGOVÁ PRÍHODA NIE JE. KEĎŽE LIEČBA NÁHLYCH CIEVNYCH MOZGOVÝCH PRÍHOD JE ÚZKO SPOJENÁ S ČASOVÝM OKNOM PRE PODANIE REKANALIZAČNEJ LIEČBY, JE MIMORIADNE DÔLEŽITÉ PRESNÉ ROZPOZNANIE PRÍZNAKOV “STROKE MIMICS”, ČO MÔŽE BYŤ V PREDNEMOCNIČNEJ, ALE AJ V NEMOCNIČNEJ STAROSTLIVOSTI VEĽMI OBTIAŽNE, NAKOLKO PRÍZNAKY NCMP A “STROKE MIMICS” SA PREKRÝVAJÚ.

Text:
Eva Havlíková

Foto:
Freepik.com

Literatúra udáva, že až 25-30 % pacientov s príznakmi NCMP má v skutočnosti “stroke mimics” a približne 6 % pacientov je liečených i.v. trombolýzou. Výskyt diagnóz “stroke mimics” je častejšia u mladších osôb a u žien. Pacienti s týmto stavom majú menej často v anamnéze rizikové faktory ako artériová hypertenzia, fajčenie, diabetes mellitus, fibrilácia predsiení či ischemická choroba srdca. Naopak, v anamnéze býva častejšie prítomná migréna alebo kognitívna porucha.

Niektoré štúdie uvádzajú spojitosť s vyšším výskyt “stroke mimics” u pacientov s psychiatrickými poruchami v anamnéze. To môže byť spojené so zvýšeným rizikom NCMP u pacientov užívajúcich antipsychotiká alebo antidepresíva. Pri porovnaní hodnôt vitálnych funkcií a fyzikálneho nálezu u pacientov so “stroke mimics” boli zaznamenané nižšie hodnoty (National Institutes of Health Stroke Scale, NIHSS), čo odráža menej závažné neurologické poškodenie a nižšie hodnoty krvného tlaku.

Pri “stroke mimics” nie je nástup klinických príznakov vždy náhly. Častejšie sa vyskytuje kolísanie závažnosti symptómov a pridružené systémové príznaky, ako sú kolísanie stavu vedomia, agitovanosť, zmätenosť alebo horúčka. Z neurologických príznakov sa častejšie objavuje vertigo alebo kvalitatívna porucha vedomia, pričom naopak, výskyt poklesu ústneho kútika je zriedkavý.

Hodnotiace škály používané v ZZS pre NCMP, ako napríklad G-FAST alebo MEND, sa sústreďujú výlučne na hodnotenie neurologického deficitu. Niektoré iné existujúce škály, ako Los Angeles Prehospital Stroke Screen (LAPSS), Melbourne Ambulance Stroke Screen (MASS) či Medic Prehospital Assessment for Code Stroke (MedPACS), však zahŕňajú aj položky zamerané na anamnézu epilepsie či hodnoty glykémie. Práve tieto faktory môžu napomáhať pri zvažovaní možných diagnóz „stroke mimics“.

„Stroke mimics” možno rozdeliť do dvoch hlavných kategórií - medicínske a funkčné.

FUNKČNÉ SM

FUNKČNÝ NEUROLOGICKÝ DEFICIT

DEPRESIA

STRES

ÚZKOSTNÁ PORUCHA

SOMATIZÁCIA A PSYCHIATRICKÉ KOMPLIKÁCIE NEUROLOGICKÝCH OCHORENÍ

MEDICÍNSKE SM

MIGRÉNA (NAJMÄ AURA)

EPILEPSIA (S TODDOVOU POSTPAROXYZMÁLNOU HEMIPARÉZOU, POSTIKTÁLNOU FATICKOU PORUCHOU)

NÁDORY MOZGU

HYPERTENZNÁ KRÍZA

ENCEFALITÍDA

KRANIOCEREBRÁLNE PORANENIA (HEMATÓMY)

NEUROPATIE KRANIÁLNYCH NERVOV

BAKTERIÁLNA ENDOKARDITÍDA

POSTHYPOXICKÉ/POSANOXICKÉ STAVY

INTOXIKÁCIE

METABOLICKÉ PORUCHY

NAJNOVŠIE PUBLIKÁCIE UVÁDZAJÚ, ŽE MEDZI NAJČASTEJŠIE SA VYSKYTUJÚCE "STROKE MIMICS" PATRIA:

- periférny vestibulárny syndróm (23 %),
- intoxikácie a metabolické poruchy (13 %),
- epileptické záchvaty (13 %), migréna (7 %),
- kolaps/synkopa/presynkopa (6 %),
- neuropatie kraniálnych nervov, mozgové nádory, stavy zmätenosti, demencie a ochorenia miechy (0,7 %).

Diagnostika "stroke mimics" je mimoriadne dôležitá z hľadiska indikovania a plánovania reperfúznej terapie, pre ktorú platí časové okno. Z tohto dôvodu boli vyvinuté rôzne diagnostické skórovacie systémy, určené najmä pre využitie na urgentných príjmach. V tomto článku sa budeme venovať funkčným stavom napodobňujúcim cievnú mozgovú príhodu.

FUNKČNÝ NEUROLOGICKÝ DEFICIT (FND)

Funkčný neurologický deficit, označovaný ako funkčný "stroke mimics" alebo disociatívna/konverzná porucha, predstavuje poruchu fungovania nervových sietí v mozgu. Tieto siete sú zodpovedné za pozornosť, zmysel pre konanie, interoceptiu a spracovanie emócií. FND ovplyvňuje spôsob prijímania a vysielania informácií medzi mozgom a telom.

KLINICKÝ OBRAZ

Symptómy FND sú reálne, no nemajú organický podklad – nevznikajú v dôsledku priameho poškodenia tkaniva, ale z dôvodu dysfunkcie nervového systému. U niektorých pacientov sa FND spája so psychickými problémami a jeho spúšťačom môže byť trauma alebo stres. Štatisticky až 10 % pacientov prijatých do iktových centier tvoria osoby s FND.

CHARAKTERISTIKA PREJAVOV

Typickým znakom FND je nekonzistentnosť klinického obrazu. Príkladom je Hooverov príznak, ktorý slúži na hodnotenie fyziologickej súčinnosti (synergie) pri svalových pohyboch. Testovanie prebieha tak, že počas flexie dolnej končatiny v bedrovom kĺbe by malo dôjsť k extenzii kontralaterálnej dolnej končatiny. Tento jav sa hodnotí rukou vyšetrujúceho, ktorá je podložená pod pätou pacienta. Prítomnosť Hooverovho príznaku sa považuje za vysoko špecifickú pre diagnostiku FND.

V KLINICKOM OBRAZE SA MÔŽU OBJAVIŤ RÔZNE SYMPTÓMY A ICH KOMBINÁCIE:

- motorické príznaky,
- poruchy citlivosti,
- poruchy reči,
- kŕče (epileptiformné),
- poruchy zraku,
- kognitívne poruchy,
- poruchy zvieráčov.

FND možno diagnostikovať na základe medziodborovej spolupráce psychiatra, psychológa a neurológa. V liečbe v ostatnej dobe dominujú prvky psychoterapie s pomerne dobrou účinnosťou.

Pre diagnostiku "stroke mimics" už existujú validované hodnotiace škály, ktoré sú vhodné najmä pre urgentné príjmy: TeleStroke Mimic Score (TSM), The Recognition of Stroke in the Emergency Room (ROSIER), Skórovací systém FABS.

